

Midtveisrapport for programmet UTDANNING2020

Programstyrets egen vurdering

Program
Utdanningsforskning fram mot 2020 – Utdanning 2020

Midtveisrapport for programmet UTDANNING2020

Programstyrets egenvurdering

© Norges forskningsråd 2013

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/utdanning

Publikasjonen kan bestilles via internett:
www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: Melkeveien Designkontor AS
Foto/ill. omslagsside: Shutterstock
Trykk: 07 Gruppen
Opplag: 150

Oslo, januar, 2013

ISBN 978-82-12-03173-9 (trykksak)
ISBN 978-82-12-03174-6 (pdf)

Innhold

1 Innledning	5
2 Organisering, aktiviteter og tiltak.....	7
2.1 Programstyre og administrasjon	7
2.2 Budsjett	8
2.3 Utlysninger og søknadsbehandling.....	8
2.4 Støtteformer og søknadstyper	8
2.5 Internasjonalisering.....	9
2.6 Kunnskapsdeling og kommunikasjon.....	10
3 Porteføljeanalyse.....	13
3.1 Institusjonsfordeling	13
3.2 Størrelse og varighet	15
3.3 Fagdisiplin og temaområder	17
3.4 Utdanningsnivåer	19
3.5 Forskningsart	21
3.6 Vitenskapelig kvalitet	21
3.7 Forskningsdesign, data og metode.....	21
3.8 Rekruttering og kjønnsdimensjon.....	22
3.9 Geografisk konsentrasjon	22
3.10 Internasjonalisering.....	23
4 Vurdering av strategisk måloppnåelse	25
4.1 Fler- og tverrfaglighet.....	25
4.2 Teori- og metodeutvikling	26
4.3 Internasjonalisering.....	27
4.4 Styrke forskningskapasitet.....	28
4.5 Samfunnsrelevans og prioriterte temaområder	29
4.6 Programstyrets rolle og erfaringer med ansvars- og arbeidsdeling.....	30
5 Anbefalinger og innspill til videre satsing	31
5.1 Tematiske områder – faglige prioriteringer	31
5.2 Metodebruk.....	32
5.3 Tverrfaglighet	32
5.4 Internasjonalisering.....	33
5.5 Rekruttering og kapasitetsbygging	33
5.6 Virkemiddelbruk.....	33
5.7 Infrastruktur	34
5.8 Kommunikasjon og kunnskapsdeling.....	34
5.9 Organisering av utdanningsforskning.....	35

1 Innledning

Forskningsrådets program *Norsk utdanningsforskning fram mot 2020* – UTDANNING2020 (2009-2018) er en tiårig satsing på forskning om utdanning – fra barnehage og grunnsopplæring til høyere utdanning og voksnes læring. Programmet dekker et bredt sett av temaområder: (A) Utdanningens mål, innhold, undervisningsformer og arbeidsmåter; (B) Vurderingsformer, læringsprosesser og læringsutbytte i utdanningene; (C) Styring, ledelse og organisering av utdannings- og forskningsinstitusjoner og (D) Utdanning og samfunn, og finansierer forskning innenfor og på tvers av flere fagdisipliner.

Programmets hovedmål er å fremme forskning på et høyt vitenskapelig nivå og styrke kunnskapsgrunnet for politikkutforming, forvaltning, profesjonsutdanning og profesjonsutøvelse. Flere fag og forskningsmiljøer skal stimuleres til å forske på problemstillinger knyttet til utdanningssektoren og til grenseflatene mot andre sektorer, herunder arbeidslivet.

UTDANNING2020 er finansiert av Kunnskapsdepartementet og er en del av departementets strategi for å styrke sektorforskningen på utdanningsområdet. I dialog med departementet har Forskningsrådet oppnevnt et nordisk evalueringspanel som vil foreta en midtveiseevaluering av UTDANNING2020 og en sluttevaluering av programmet *Praksisrettet FoU for barnehage, grunnsopplæring og lærerutdanning* – PraksisFOU (2005-2010). Evalueringen vil komme med anbefalinger om den videre utviklingen av Forskningsrådets programsatsinger på utdanningsområdet.

Denne rapporten er programstyrets statusrapport og egenvurdering midtveis i programperioden. Rapportens porteføljeanalyse inngår som en del av underlaget for evalueringen av programsatsingen. Videre inneholder rapporten styrets vurdering av måloppnåelse og anbefalinger og innspill til videre utvikling av programmet.

2 Organisering, aktiviteter og tiltak

UTDANNING2020 er et handlingsrettet program i Divisjon for samfunn og helse i Forskningsrådet. Divisjonsstyret har det overordnede ansvaret for programmet og det er oppnevnt et eget programstyre som er ansvarlig for at programmet når de oppsatte mål og gjennomføres på en effektiv måte i henhold til de planer som er lagt innenfor de rammer som er vedtatt av divisjonsstyret. Programstyret for UTDANNING2020 har bestått av syv medlemmer og to varamedlemmer. I tillegg har programstyret hatt en fast observatør fra forskningsprogrammet *Praksisrettet FoU for barnehage, grunnopplæring og lærerutdanning - PraksisFOU (2005-2010)* etterfulgt av programmet *Praksisrettet utdanningsforskning – PRAKUT (2010-2014)*.

2.1 Programstyre og administrasjon

Programstyret er satt sammen av forskere fra ulike samfunnsvitenskapelige og utdanningsvitenskapelige fagdisipliner. Dette har bidratt til å sikre programmets flerfaglige profil. Videre har programstyret bestått av representanter fra forvaltningen og sentrale interesseorganisasjoner. Dette har bidratt til å sikre programmets samfunnsrelevans. Programstyret har hatt et flertall av forskere, hvorav to nordiske medlemmer.

Programstyret har i perioden 2009-2012 bestått av følgende medlemmer:

- Professor Kirsti Klette, Universitetet i Oslo (leder)
- Professor Lars-Erik Borge, NTNU
- Professor/rektor Mikael Alexandersson, Universitetet i Göteborg/Högskolan i Halmstad
- Professor Knud Knudssen, Universitetet i Stavanger
- Ekspedisjonssjef Eivind Heder, Kunnskapsdepartementet
- Seniorrådgiver Jorunn Dahl Norgård, Utdanningsforbundet
- Spesialrådgiver Jorun Sandsmark, Kommunesektorens organisasjon - KS
- Forskningsleder Ingrid Helgøy, Røkkanssenteret (vara)
- Professor Ingegerd Tallberg-Broman, Malmö högskola (vara)
- Professor Svein Lorentzen, NTNU (observatør frem til 2010)
- Professor Bente Aamotsbakken, Høgskolen i Vestfold (observatør fra 2010)

Programstyret har hatt 18 møter i perioden 2009-2012. De har hatt en rekke oppgaver av faglig-strategisk karakter, i tillegg til at de har bevilget midler til prosjekter og stått ansvarlig for framdrift i programmet. Kort kan her nevnes de årlige marsseminarene om teori og metodespørsmål i utdanningsforskningen, tiltak for å bedre kunnskapsdeling og kunnskapsakkumulasjon på feltet og arbeidet med å løfte områder med svak forskningskapasitet.

Programadministrasjonen har bestått av programkoordinator Ane Marte Rasmussen, seniorrådgiver Kari Tonhild Aune og rådgiver Cathrine Skjolden. Rådgiver Hilde Rønning har også vært tilknyttet programadministrasjonen i en kortere periode.

Programadministrasjonen tilrettelegger programstyrets arbeid og følger opp deres vedtak. Administrasjonen er ansvarlig for den daglige driften i programmet, prosjektoppfølgning og den operative gjennomføringen av programmets strategi.

2.2 Budsjett

UTDANNING2020 hadde ved oppstarten i 2009 en samlet budsjetttramme på 240 mill. kroner finansiert med særskilte midler fra Kunnskapsdepartementet. I tråd med programplanens ambisjoner om å etablere et stort program på utdanningsområdet har budsjetttrammen økt til 420 mill. kroner i løpet av de første fem årene. Veksten har delvis kommet som en generell økning av rammebevilgningen fra departementet og Forskningsfondet og delvis som øremerkede bevilgninger knyttet til bestemte områder i programplanen. Programstyret har bevilget om lag halvparten av forskningsmidlene i første halvdel av programperioden.

2.3 Utlysninger og søknadsbehandling

Programmet har siden oppstarten i 2009 hatt totalt syv utlysninger av forskningsmidler. I 2009 og 2011 lyste programmet ut hhv. 54 og 70 mill. kroner. Utlysningene dekket samtlige temaområder i programplanen og alle nivåene i utdanningsløpet. I tillegg til disse relativt store og brede utlysningene har programmet hatt mindre og mer målrettede utlysninger på prioriterte områder. I 2010 ble det lyst 12 mill. kroner til forskerprosjekter på barnehageområdet og 1 mill. kroner til forprosjekter på fag- og yrkesopplæringen. I 2011 ble det lyst ut 13 mill. kroner til prosjekter på høyere utdanning og 20 mill. kroner til et stort nettverksbasert forskerprosjekt om kvalitet i barnehagesektoren. I slutten av 2012 ble det lyst ut 28 mill. kroner til en egen satsing på forskning om voksnes læring. Det er bevilget om lag 180 mill. kroner til 22 forskerprosjekter og 19 forprosjekter i programmets første periode.

Programmet har i denne perioden mottatt 220 søknader om prosjektmidler. Søknadene er vurdert av internasjonale ekspertpaneler bestående av forskere med relevant fagkompetanse. I tillegg er det benyttet individuelle eksperter ved behandling av søknader innenfor mer spesialiserte fagområder. Søknadene er vurdert i henhold til generelle kriterier for søknadstypene som det er lyst ut midler til samt føringer i utlysningsteksten og programplanen. Ekspertene har i sine vurderinger lagt vekt på søknadenes faglige kvalitet, og dette har fungert som et viktig underlag for programstyrets vurdering av søknadene. Programstyret har foretatt en helhetlig vurdering av søknadene. I tillegg til ekspertpanelenes vurdering av faglig kvalitet har programstyrets vurderinger omfattet strategiske avveininger ut fra programplan, programportefølje og en vurdering av søknadenes relevans for ulike brukergrupper i sektoren.

2.4 Støtteformer og søknadstyper

I tråd med programmets hovedmål skal UTDANNING2020:

- bygge sterke forskningsmiljøer som kan hevde seg internasjonalt

- styrke rekrutteringsgrunnlaget generelt i utdanningsforskningen, og særlig for toppstillinger
- styrke det teoretiske og metodiske fundamentet for utdanningsforskningen
- stimulere til prosjekter som kombinerer ulike teoretiske perspektiver og metodiske fremgangsmåter samt longitudinelle studier
- stimulere til metodemangfold, blant annet ved å øke omfanget av kvantitativ forskning og samfunnsvitenskapelig effektforskning
- konsentrere forskningen tematisk om utfordringer i sektoren og løfte underforskede områder som barnehager, videregående opplæring, særlig fag- og yrkesopplæringen, høyere utdanning og voksnes læring
- styrke kommunikasjonen mellom forskere innbyrdes og mellom forskere og brukere

For å nå disse delmålene har programmet benyttet forskjellige støtteformer og lyst ut midler til ulike søknadstyper. Programmet har hatt tre utlysninger av midler til mindre *forprosjekter* av kortere varighet. Målet med forprosjektene har vært å støtte utviklingen av forskningsdesign og metode, kunnskapsoversikter og andre aktiviteter for å forberede søknader om forskerprosjekter til planlagte utlysninger i programmet. Denne søknadstypen ble først og fremst benyttet på områder der det var særskilt behov for å styrke forskningskapasitet og bygge kompetanse som f.eks. fag- og yrkesopplæringen og kvalitet og læringsutbytte i høyere utdanning.

Videre har programmet benyttet søknadstypen forskerprosjekter. Forskerprosjekter er i utgangspunktet en fleksibel søknadstype hvor det er mulig å legge inn ulike strukturelle føringer ut fra ønsket måloppnåelse. UTDANNING2020 valgte i tråd med dette å lyse ut midler til mellomstore og store integrerte forskerprosjekter. Målet med de *mellomstore forskerprosjektene* var å utvikle kunnskap som kunne møte sentrale kunnskapsbehov i sektoren og bygge forskningskapasitet på prioriterte områder. Rekruttering og kompetansebygging kunne også være sentrale målsettinger i disse prosjektene. Målet med de *store integrerte forskerprosjektene* var å støtte og bidra til å utvikle sterke nasjonale forskningsmiljøer som kunne hevde seg internasjonalt. Det ble her stilt særskilte krav til rekruttering, internasjonal profil og internasjonale samarbeidspartnere.

Programmet har lyst ut midler til ett stort *nettverksbasert forskerprosjekt* på barnehageområdet. Målet med dette prosjektet har, i tillegg til målene for øvrige store integrerte prosjekter, vært å bidra til nasjonal kompetansebygging på området gjennom å integrere flere forskningsmiljøer i ett nasjonalt nettverk. Prosjektet skal også utvikle et verktøy for måling av kvalitet i den norske barnehagesektoren.

2.5 Internasjonalisering

I tillegg til at programmet har lagt vekt på internasjonalisering ved utlysning og bevilgning av forskningsmidler, har UTDANNING2020 bidratt til å styrke internasjonaliseringen av norsk utdanningsforskning gjennom andre tiltak.

For å styrke internasjonalt samarbeid på programnivå har UTDANNING2020 hatt møter med Teaching and Learning Research Programme (TLRP) i Economic and Social Research Council (ESRC) i UK og Programme Council for Educational Research

(PROO) i Netherlands Organization for Scientific Research (NWO). Formålet med disse møtene har vært informasjons- og erfaringsutveksling knyttet til programforskning på utdanningsområdet og diskusjon av felles utfordringer knyttet til internasjonalisering, tverrfaglighet, formidling og bruk av forskningsresultater i utdanningssektoren.

Programmet har delfinansiert den nordiske programsatsingen *Education for Tomorrow* (2012-2016) som er et samarbeid mellom NordForsk, Nordisk ministerråd og de nasjonale forskningsrådene i Norge, Sverige, Danmark, Finland og Island. Midlene i programmet vil bli benyttet til nordiske samarbeidsprosjekter og ett Nordic Center of Excellence (NCoE) på utdanningsområdet. Videre har programmet delfinansiert programmet *Higher Education and Social Change* (EuroHESC) i European Science Foundation (ESF) gjennom støtte til prosjektet *Transforming European Universities* (TRUE).

Prosjektene har profilert norsk utdanningsforskning gjennom deltakelse på en rekke internasjonale fagkonferanser. Programmet har i tillegg til dette bidratt til å styrke det transatlantiske samarbeidet på utdanningsområdet gjennom å tilrettelegge for norsk deltakelse på Science Week i 2011. Dette er også fulgt opp med en egen utlysning av mobilitetsmidler for å øke samarbeidet mellom Norge og Nord-Amerika på utdanningsområdet.

2.6 Kunnskapsdeling og kommunikasjon

UTDANNING2020 har hatt en målrettet strategi for kunnskapsdeling og kommunikasjon i den første femårsperioden. I tillegg til at programmet har lagt vekt på vitenskapelig, allmennrettet og brukerrettet formidling ved utlysning og bevilgning av forskningsmidler, har programmet gjennomført en rekke tiltak i programregi for å styrke kunnskapsdelingen mellom forskere fra ulike fag og forskningstradisjoner og mellom forskere, politikere, forvaltningen, sentrale interesseorganisasjoner og andre brukere i utdanningssektoren.

Programmet har tilrettelagt møteplasser for utdanningsforskere gjennom et årlig marsseminar om teori- og metodespørsmål. Seminarene har bidratt til debatt på tvers av fag og forskningstradisjoner om viktige utviklingstrekk i forskningsfeltet og satt den tradisjonelle dikotomien mellom kvantitative og kvalitative studier på dagsorden. UTDANNING2020 har utarbeidet egne publikasjoner fra de årlige marsseminarene med artikler fra nasjonale og internasjonale foredragsholdere. Titlene på publikasjonene er: *Rigour and Relevance in Educational Research*, *The Role of Theory in Educational Research* og *Mixed Methods in Educational Research*. Publikasjonene er distribuert til de sentrale forskningsmiljøene på feltet og de nasjonale forskerskolene på utdanningsområdet.

Videre har programmet tilrettelagt møteplasser mellom forskere, politikere, forvaltningen, sentrale interesseorganisasjoner og andre brukere i utdanningssektoren gjennom egne konferanser og seminarer om aktuelle temaer. UTDANNING2020 arrangerte en konferanse om frafall i videregående opplæring og utfordringene i fag- og yrkesopplæringen i 2010 og et seminar om forskning på ungdom og ungdomstrinnet i 2011. I tillegg har programmet, i samarbeid med programmene PraksisFOU og senere PRAKUT, arrangert to store nasjonale konferanser om utdanningsforskning i første del av

programperioden. Den første konferansen ble arrangert i 2010 og hadde tittelen *Hva vet vi om god praksis i barnehage og skole?* Den andre konferansen ble arrangert i 2012 og hadde tittelen *Kvalitet under lupen*. Konferansene har presentert internasjonal forskning, formidlet nye forskningsresultater og bidratt til dialog om forskningsresultater og utviklingen i utdanningssektoren.

UTDANNING2020 har i tillegg til disse møteplassene vært en aktiv pådriver i videreutviklingen av programnettsidene i Forskningsrådet, og disse er brukt til å presentere programmets prosjekter og informere om nyheter i programmet. Det er også regelmessig sendt ut elektroniske nyhetsbrev. I tillegg har UTDANNING2020 fått utarbeidet egne postere om prosjektene i porteføljen og det er laget informasjonsfoldere, faktaark med foreløpige forskningsfunn og en prosjektkatalog fra programmet. Programmet har hatt en enhetlig visuell profil og logo på sine trykksaker, noe som har bidratt til å skape en felles programidentitet og synliggjort tilhørigheten til Forskningsrådet.

Programmet har også delfinansiert utviklingen av ett eget nettsted (utdanningsportal) ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) som gir en oversikt over og informasjon om utdanningsdata arkivert hos NSD. Formålet med portalen er å bedre mulighetene for kunnskapsakkumulasjon for forskere, stipendiater og masterstudenter. Portalen skal gjøre arkiverte data som er relevant for utdanningsforskning tilgjengelig og gi informasjon om aktuelle forskningsprosjekter finansiert av Forskningsrådet. Portalen vil etter hvert bli utvidet med data og informasjon fra andre utdanningsrelaterte forskningsprosjekter og programmer.

3 Porteføljeanalyse

UTDANNING2020 har i perioden 2009 til 2012 bevilget nærmere 180 mill. kroner til totalt 41 prosjekter fordelt på 22 forskerprosjekter og 19 forprosjekter. Totalt er det søkt for 1,3 mrd. kroner fordelt på 220 prosjekter, hvorav 55 forprosjekter og 165 forskerprosjekter. Samlet sett har programmet hatt en innvilgelse på 13,6 pst. av søkt beløp i perioden, men innvilgelsesprosenten har variert mellom utlysningene. Ved de store utlysningene i 2009 og 2011 var innvilgelsen for forskerprosjekter på hhv. 10 og 15 prosent av søkt beløp. Ved de mindre (målrettede) utlysningene i 2010, 2011 og 2012 var innvilgelsen for forskerprosjekter på hhv. 14, 10 og 17 prosent av søkt beløp. Innvilgelsen av midler til forprosjekter har i gjennomsnitt ligget på 35 prosent av søkt beløp i første del av programperioden.

3.1 Institusjonsfordeling

Programmet har en relativt god spredning av prosjekter på institusjonstyper. Som det fremgår av tabellen nedenfor er 15 av prosjektene bevilget til universitetene, 13 til de statlige høgskolene og 13 til instituttsektoren, inkludert randsoneinstituttene¹ ved universitetene. Dette gir en prosentvis fordeling av prosjektporteføljen med 37 pst. til universitetene, 32 pst. til høgskolene og 32 pst. til instituttene, hvorav 10 pst. til universitetenes randsoneinstitutter og 22 pst. til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene.

Tabell 1 Antall prosjekter fordelt på institusjonstyper

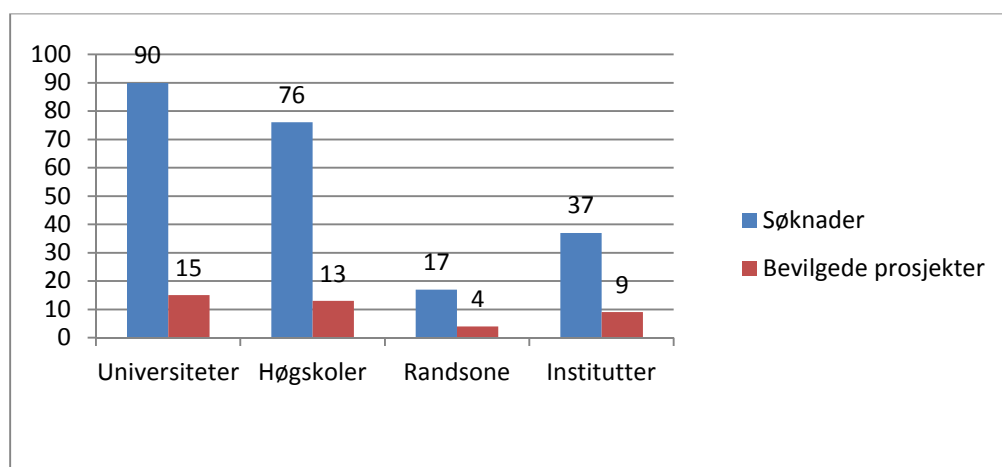
	Universiteter (8)	Høgskoler (20)	Randsone (4)	Institutter (15)
Forskerprosjekter	7	6	3	6
Forprosjekter	8	7	1	3
<i>SUM</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>4</i>	<i>9</i>

Søkerstatistikken viser at programmet først og fremst har mobilisert miljøer i universitets- og høgskolesektoren, hvorav mange pedagogiske forskningsmiljøer og forskningsmiljøer ved lærerutdanningene. Sammenlignet med søkerstatistikk fra tidligere utdanningsforskningsprogrammer som *Kunnskap, utdanning og læring – KUL (2003-2007)* ser vi at det i særlig grad har vært en vekst i antall søknader fra forskningsmiljøer ved lærerutdanningene.

Dersom vi ser på antall innvilgede prosjekter i forhold til antall søknader, ser vi at instituttsektoren har hatt en noe høyere innvilgelsesprosent enn universitets- og høgskolesektoren. Innvilgelsesprosenten i instituttsektoren har vært på 24, mens den i universitets- og høgskolesektoren har vært på 17.

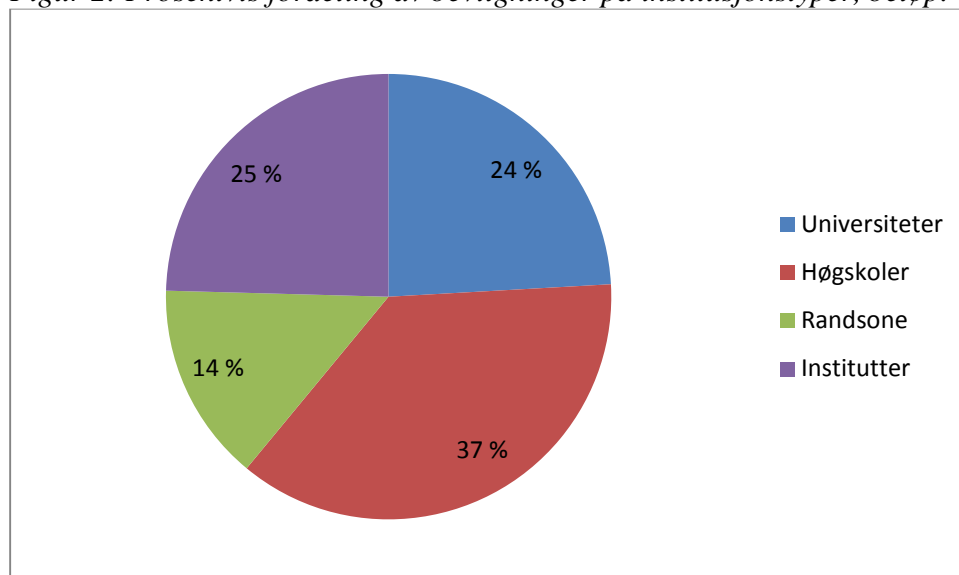
¹ Randsoneinstitutter er i denne sammenheng NTNU Samfunnsforskning AS, Senter for økonomisk forskning AS, Atferdsenteret Unirand AS og NORUT Tromsø AS.

Figur 1: Fordeling av antall søknader og prosjekter på institusjonstyper.

Hvis vi ser på bevilgninger fordelt på institusjonstyper ser vi at høgskolene har fått mest midler i programmet. Av de 180 mill. kroner som er bevilget til prosjekter i første halvdel av programperioden er 66 mill. kroner bevilget til høgskolene, 43 mill. kroner til universitetene, 26 mill. kroner til randsoneinstituttene ved universitetene og 44 mill. kroner til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene. Dette gir en prosentvis fordeling av bevilgningene på institusjonstyper som vist i figuren nedenfor.

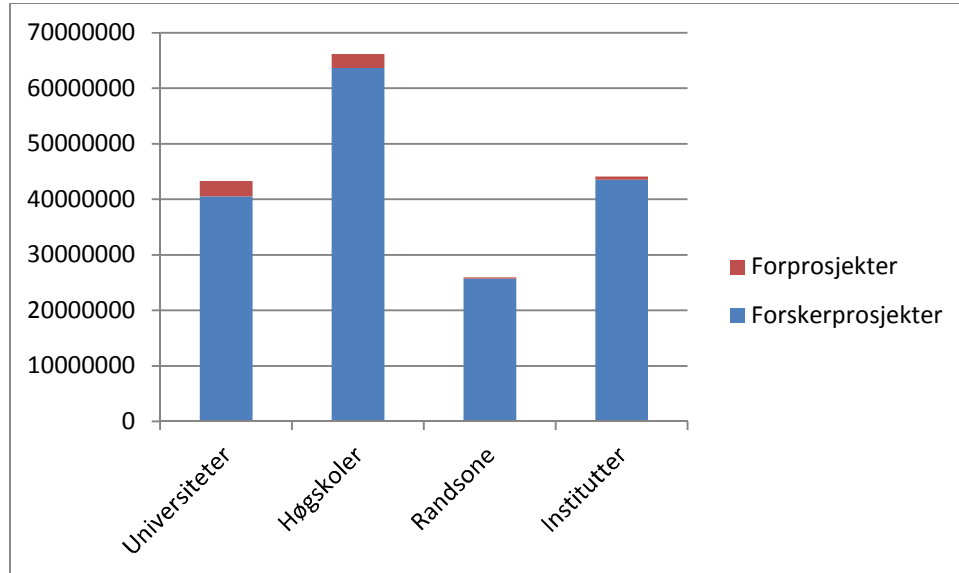
Figur 2: Prosentvis fordeling av bevilgninger på institusjonstyper, beløp.

Forklaringen på dette er at høgskolene har fått innvilget flere store forskerprosjekter enn universitetene og instituttene. Vi gjør imidlertid oppmerksom på at disse store prosjektene ofte har universitetene og forskningsinstituttene med som samarbeidspartnere. Den reelle fordelingen av midler i programmet vil som følge av dette være noe jevnere mellom institusjonstypene enn det figuren ovenfor viser. 59 mill. kroner har gått til

forskningsmiljøer som tilbyr lærerutdanning, hvilket tilsvarer 33 prosent av prosjektmidlene i programmets første fase.

Figur 3: Fordeling av prosjektbevilgninger på institusjonstyper og støtteformer.

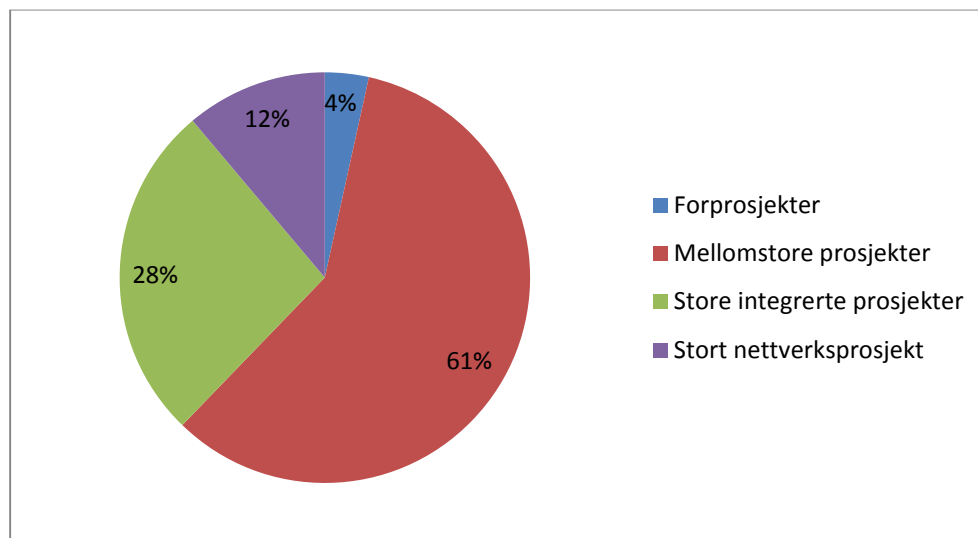

Figuren ovenfor viser at bevilgningene til forprosjekter først og fremst har gått til universitets- og høgskolesektoren. Av 19 bevilgede forprosjekter gikk kun 4 forprosjekter til instituttsektoren. Dette har primært sammenheng med at instituttsektoren i mindre grad en universitets- og høgskolesektoren har søkt om forprosjektmidler. 56 prosent av midlene til forprosjekter har gått til miljøer som tilbyr lærerutdanning. Blant de 19 miljøene som fikk forprosjektmidler sendte 16 inn søknad om forskerprosjekter og blant disse hevdet 6 søknader seg i konkurransen og fikk innvilget midler til hovedprosjekt.

3.2 Størrelse og varighet

Blant de 22 forskerprosjektene som er innvilget i programmets første periode er det 17 mellomstore forskerprosjekter, 4 store integrerte forskerprosjekter og ett stort nettverksprosjekt om kvalitet i barnehagesektoren. I tillegg er det innvilget 19 forprosjekter. Målet med de ulike prosjektypene er nærmere omtalt i kapittel 2.4. Fordelingen av forskningsmidlene på ulike støtteformer/søknadstyper fremgår av figuren på neste side.

Figur 4: Fordeling av FoU-bevilgning på støtteformer og prosjekttyper

De mellomstore prosjektene har i gjennomsnitt en bevilgning på 6,4 mill. kroner og en varighet på 3 år og 6 måneder. Det er relativt liten variasjon i denne gruppen av prosjekter med hensyn til størrelse og varighet, men flere av prosjektene har betydelig egenfinansiering i tillegg til finansieringen fra Forskningsrådet. Blant de 17 mellomstore prosjektene har 12 prosjekter oppgitt en egenfinansiering som i gjennomsnitt utgjør 30 pst. av prosjektens totale kostnader.

De store prosjektene har i gjennomsnitt en samlet bevilgning på 12 mill. kroner og en varighet på 4 år. Variasjonen mellom prosjektene er noe større enn for de mellomstore prosjektene og det største prosjektet har en bevilgning på 14,2 mill. kroner og det minste på 9,2 mill. kroner. To av disse fire prosjektene har egenfinansiering som utgjør hhv. 13 og 40 pst. av prosjektens totale kostnader. Begge disse prosjektene er i høgskolesektoren.

Det største prosjektet som programmet finansierer er et stort nettverksprosjekt om kvalitet i barnehagesektoren. Prosjektet er et samarbeid mellom Høgskolen i Oslo og Akershus, NOVA, Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Vestfold og har en samlet bevilgning på 20 mill. kroner fordelt over fem år. Dette prosjektet har en egenfinansiering som tilsvarer 50 pst. av prosjektets totale kostnader.

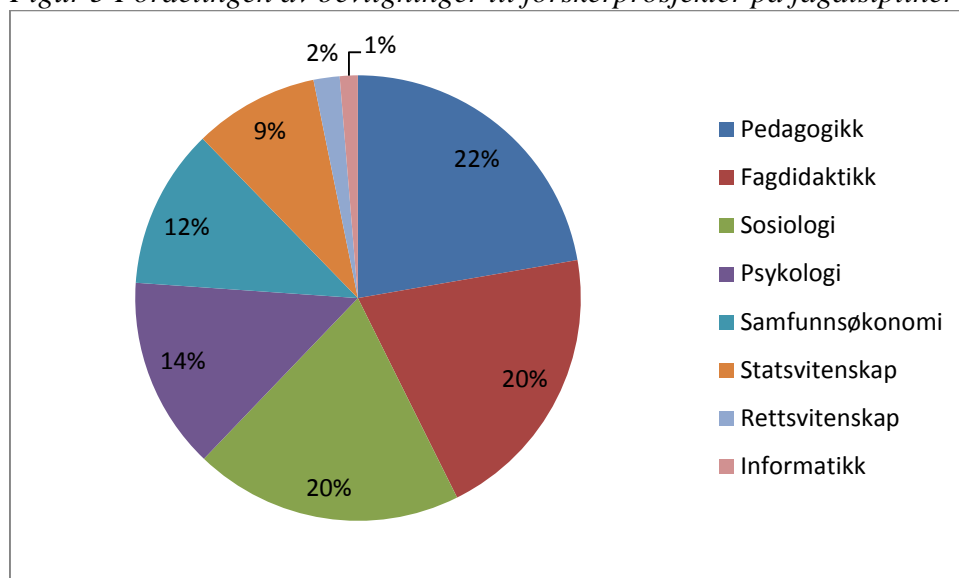
Samlet sett synes omfanget av egenfinansiering i programmets prosjekter å være stort (totalt 31 pst), hvilket forsterker programmets strukturerende effekt på utdanningsforskningsfeltet i Norge. Programmet har også, i større grad enn bevilgningstallene skulle tilsi, bidratt til å bygge større forskningsmiljøer på feltet. Dette synes i særlig grad å gjelde miljøer i høgskolesektoren.

Vedlegg 1 gir oversikt over prosjektens bevilgning fra Forskningsrådets, egenfinansiering og prosjektperiode.

3.3 Fagdisiplin og temaområder

Prosjektporteføljen dekker et bredt spekter av fagdisipliner og temaområder. Porteføljen inneholder prosjekter forankret innenfor utdanningsvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige fagdisipliner som pedagogikk, psykologi, sosiologi, samfunnsøkonomi og statsvitenskap og fagdidaktiske prosjekter innenfor naturvitenskap og humaniora. Det er samarbeid på tvers av fagdisipliner i et flertall av programmets prosjekter, men grad av tverrfaglig samarbeid mellom fagdisiplinene varierer. De vanligste samarbeidskonstellasjonene synes å være mellom pedagogikk/fagdidaktikk og pedagogikk/sosiologi/statsvitenskap, men det er også noe samarbeid mellom samfunnsøkonomi og sosiologi. Klassifiseringen av de ulike prosjektene i porteføljen fremgår av vedlegg 2 og figuren nedenfor viser fordelingen av totale prosjektbevilgninger på fagdisipliner.

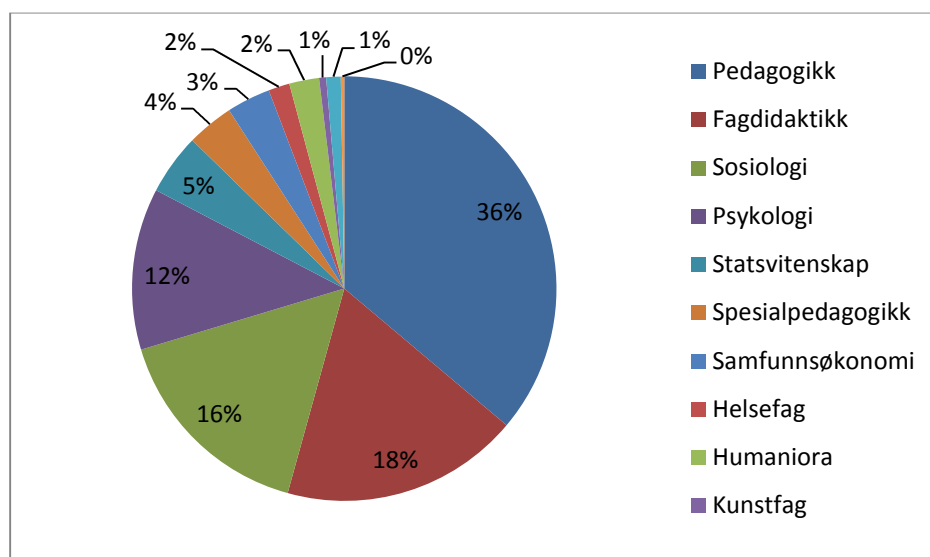
Figur 5 Fordelingen av bevilgninger til forskerprosjekter på fagdisipliner

Søkerstatistikken viser stor bredde i fagmiljøer som søker seg til programmet. Det er først og fremst innenfor de utdanningsvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøene at programmet har mobilisert søkere, men programmet har også mottatt søknader fra naturvitenskapelige og språkvitenskapelige forskningsmiljøer. Programmet har mottatt få søknader fra miljøer som forsker på relevant tematikk i grenseflatene opp mot helsefag og humanistiske fag som historie, idehistorie og filosofi.

Av totalt 165 søknader om forskerprosjekter hadde nærmere 70 søknader en hovedforankring innen pedagogikk, 32 innen fagdidaktikk, og 50 innen sosiologi, statsvitenskap og samfunnsøkonomi. Mange av prosjektsøknadene var tverrfaglige søknader med bidrag fra flere fagdisipliner, men programmet har også mottatt en god del monofaglige prosjektsøknader innen fagdisipliner som psykologi, samfunnsøkonomi, sosiologi og pedagogikk.

Figur 6 Søkt beløp forskerprosjekter fordelt på fagdisipliner

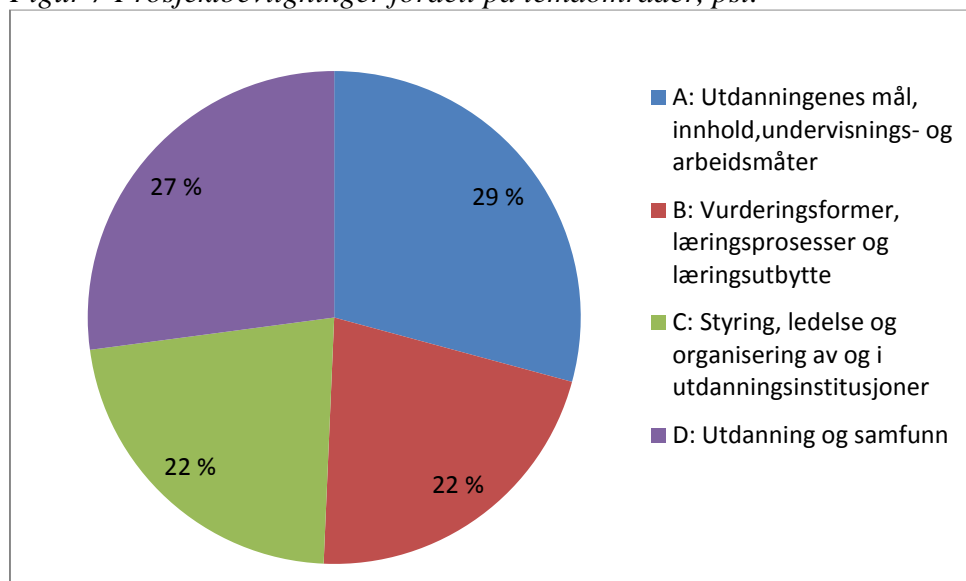
De pedagogiske fagene synes å ha en lavere innvilgelsesprosent enn øvrige fagdisipliner dersom man sammenligner søkt beløp per fagdisiplin med innvilget beløp per fagdisiplin. Fagdidaktikk er imidlertid her et unntak. En slik sammenligning viser også at samfunnsøkonomi og statsvitenskap har en relativt sett høy innvilgelsesprosent sammenlignet med øvrige fagdisipliner. Forskjellene i innvilgelsesprosent mellom fagdisiplinene har først og fremst sammenheng med at programmet har mottatt langt flere søknader fra de utdanningsvitenskapelige forskningsmiljøene enn fra andre samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer. Videre må dette ses i sammenheng med søknadenes kvalitet og relevans for utlysninger i perioden og programmets målsetting om å videreutvikle utdanningsforskning som et fler- og tverrfaglig forskningsfelt.

Når det gjelder den tematiske fordelingen av forskningsmidler viser figuren nedenfor en relativ jevn fordeling av prosjektbevilgninger på de ulike temaområdene i programplanen. Det er en viss overvekt at prosjekter innenfor temaområde (A) Utdanningenes mål, innhold, undervisning og arbeidsmåter og temaområde (D) Utdanning og samfunn, hvilket må ses i sammenheng med omfanget av og kvaliteten på søknadene innenfor disse temaområdene, men også søknadenes relevans for utlysningstekst og programplan. Forskning om frafall i videregående opplæring har for eksempel vært etterspurt i noen av utlysningene og porteføljen består nå av flere prosjekter innenfor temaområde D som belyser denne tematikken. Tilsvarende har programmets prioritering av barnehagefeltet resultert i flere prosjekter om barns utvikling og læring innenfor temaområde A.

Programmet har etterspurt prosjektsøknader som ser temaområdene i sammenheng og mange av prosjektene i programmet tar for seg tematikk som kan klassifiseres innen flere av temaområdene i programplanen. Generelt er det likevel et fåtall prosjekter i porteføljen som vil gjennomføre analyser på tvers av mikro-, meso- og makronivå innenfor og/eller på tvers av temaområdene i programplanen.

Prosjektene klassifisering på fag og temaområder fremgår av vedlegg 2.

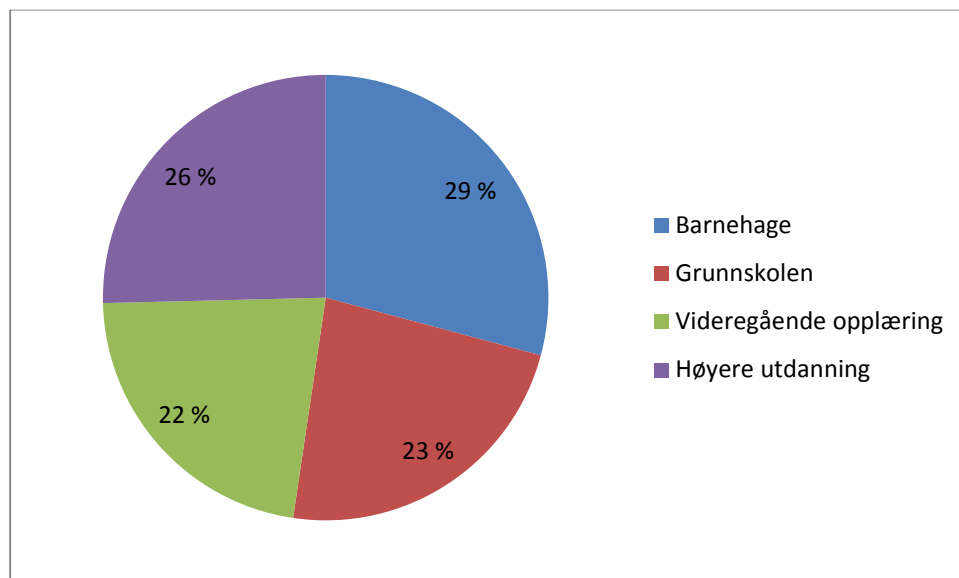
Figur 7 Prosjektbevilgninger fordelt på temaområder, pst.

3.4 Utdanningsnivåer

Prosjektporteføljen i UTDANNING2020 dekker nesten alle utdanningsnivåene i programplanen. Av totalt 180 mill. kroner er det innvilget prosjekter på barnehage for 52,3 mill. kroner, på grunnskolen for 41,6 mill. kroner, på videregående opplæring for 40 mill. kroner og på høyere utdanning for 45,6 mill. kroner. Flere av prosjektene på barnehage omhandler overgangen mellom barnehage og skole, og flere av prosjektene på videregående opplæring tar for seg overgangen fra ungdomstrinnet til videregående opplæring. Noen av disse prosjektene ser også på overgangen fra videregående opplæring til høyere utdanning og arbeidsliv. Porteføljen mangler foreløpig prosjekter på voksnes læring, men programmet har lyst ut 28 mill. kroner til dette området som vil bli fordelt i 2013.

Figur 8 Prosjektbevilgning fordelt på utdanningsnivåer, pst.

Av prosjektbevilgningene til forskning på videregående opplæring har 20, mill. kroner gått til forskning på fag- og yrkesopplæringen, hvilket tilsvarer 50 pst. av bevilgningene til videregående opplæring. Tilsvarende utgjør bevilgningene til forskning på lærerutdanningene 11,3 mill. kroner, hvilket tilsvarer 25 pst. av forskningsmidlene til høyere utdanning. Fordelingen av prosjektmidler på utdanningsnivåer samsvarer ikke med sektorenes størrelse, noe som må ses i sammenheng med programplanens mål om å styrke forskningskapasiteten på prioriterte områder. Videre må det også ses i sammenheng med de ekstraordinære tildelingenesom Kunnskapsdepartementet har gjort i løpet av perioden.. Dette har i særlig grad bidratt til å løfte forskningen på barnehagene, høyere utdanning og fag- og yrkesopplæringen.

Når det gjelder bevilgningen til de ulike utdanningsnivåene fordelt på programplanens temaområder viser vi til figurene i vedlegg 3. Figurene viser at samtlige temaområder er dekket innenfor de ulike utdanningsnivåene, men at fordelingen på temaområder varierer noe mellom nivåene. Det er for eksempel slik at andelen av midlene som går til temaområde A er noe høyere for barnehagene enn for grunnskolen. Motsatt er andelen av bevilgningen som går til temaområde B noe høyere for grunnskolen enn for barnehagene. Dette har sammenheng med sektorspesifikke forhold, men er også uttrykk for at det er ulike forskningstradisjoner på disse områdene. Midlene som går til temaområde D er tilsvarende noe høyere for videregående opplæring enn for øvrige deler av sektoren. Dette har blant annet sammenheng med at programmet har prioritert forskning om frafall i videregående opplæring.

3.5 Forskningsart

Samtlige prosjekter i porteføljen er merket med forskningsart. Samlet viser denne merkestatistikken at 73 prosent av porteføljen kan klassifiseres som anvendt forskning, mens 21 prosent kan klassifiseres som grunnforskning og 6 prosent utviklingsarbeid. Dette er som forventet i handlingsrettede programmer som primært skal utvikle ny kunnskap for politikktutforming, forvaltning og praksisfelt. Merking av prosjektene er det gjort med utgangspunkt i felles definisjoner for ulike forskningsarter.

3.6 Vitenskapelig kvalitet

Samtlige prosjekter i porteføljen er av internasjonale ekspertpaneler vurdert som støtteverdige og prosjektsøknadenes vitenskapelige kvalitet er gitt karakter 5, 6 eller 7 på en karakterskala fra 1-7. Det foreligger foreløpig ikke nok resultatindikatorer fra prosjektene til å vurdere den faglige kvaliteten på forskning i programmet, men framdriftsrapportene viser at mange av prosjektene publiserer på internasjonale anerkjente forlag.

En sammenligning av karakterer på søknadene mottatt av programmet *Kunnskap, utdanning og læring* (2003-2008) og karakter på søknadene mottatt av UTDANNING2020 viser en positiv utvikling i karakternivået i løpet av de siste 5-10 årene. Som det fremgår av tabellen nedenfor var det kun et fåtall søknader som ble vurdert til karakterene 5, 6 eller 7 i 2003, mens over 40 prosent av søknadene fikk disse karakterene i 2009 og 2011. Det har vært en markant forbedring av kvalitetsnivået på søknadene i denne perioden.

Tabell 2 Karakterfordeling. Mottatte søknader forskerprosjekter 2003, 2009 og 2011.

År/ Karakter	1	2	3	4	5	6	7	SUM
2003	0	13	35	20	1	0	0	69
2009	0	3	10	21	14	15	2	65
2011	0	4	12	20	13	12	1	62

3.7 Forskningsdesign, data og metode

Prosjektene i porteføljen omfatter både kvalitative og kvantitative studier av utdanning og mange prosjekter har forskningsdesign der ulike datakilder kombineres i fler-metodedesign. Det er likevel få prosjekter i porteføljen som vil gjennomføre såkalte flernivåanalyser.

Prosjektene i porteføljen skiller seg fra tidligere programsatsinger på utdanningsområdet ved at det er flere prosjekter som vil benytte kvantitative metoder for å analysere registerdata og surveydata enn tidligere. Det er også finansiert flere prosjekter som følger individer over tid (longitudinelle studier) og prosjekter som vil analysere effektene av ulike intervensjoner enn tidligere (designbasert forskning). Noen av prosjektene har eksperimentelle forskningsdesigner og omfanget av søknader med en slik innretning synes å øke. Programmet har mottatt mange gode prosjektsøknader som vil benytte

kvalitative metoder, og programmet finansierer flere slike prosjekter som vil gjøre nærstudier av klasserom, casestudier av beslutningsprosesser o.l.

Flere prosjekter i porteføljen vil basere sine analyser på eksisterende data, men mange prosjekter vil også samle inn nye data. Dette omfatter surveydata, intervjudata, observasjonsdata og/eller testdata. Data samlet inn i tråd med personvernlovgivningen vil bli gjort tilgjengelig for gjenbruk gjennom NSDs portal for utdanningsforskning.

3.8 Rekruttering og kjønnsdimensjon

Programmet har i utlysningene av prosjektmidler stilt krav om minst to rekrutteringsstillinger i de store integrerte prosjektene, og det ble også lagt vekt på at øvrige prosjekter skulle bidra til kompetansebygging gjennom doktorgrads- og/eller postdoktorstipend. Dette har resultert i at et flertall av prosjektene i porteføljen har integrert rekrutteringsstillinger i prosjektene. Alt i alt finansieres 26 rekrutteringsstillinger, hvorav 19 doktorgradsstipend og 7 postdoktorstipend. Det er en relativt jevn fordeling mellom kjønn på stipendiatstillingene, med en viss overvekt av kvinnelige doktorgradsstipendiater og mannlige postdoktorstipendiater. Det er også god kjønnsbalanse når det gjelder prosjektledere: 19 av programmets 41 prosjektledere er kvinner og 22 er menn.

Generelt rekrutteres det nasjonalt og lokalt til prosjektene og programmet bidrar således i mindre grad til mobilitet mellom forskningsmiljøene nasjonalt.

3.9 Geografisk konsentrasjon

Programmet har en geografisk konsentrasjon av prosjekter i Oslo og på østlandsområdet. Dette har sammenheng med at de største forskningsmiljøene på feltet holder til i dette området og at programmet har mottatt flest søknader fra denne regionen. Det er imidlertid grunn til å understreke at flere av prosjektene har samarbeid med institusjoner i andre deler av landet. Den faktiske geografiske fordelingen av prosjektmidler kan med andre ord være noe jevnere enn tabellen nedenfor indikerer. Søkertallene gir likevel en viss grunn til bekymring for forskningskapasiteten i enkelte deler av landet, og da særlig i Nord-Norge.

Geografisk fordelingen av prosjekter og søknader fremgår av tabellen nedenfor.

	Østlandet	Sør-/Vestlandet	Midt-Norge	Nord-Norge
Forprosjekter	11	5	2	1
Forskerprosjekter	16	3	3	0
Søknader	119	54	28	19

3.10 Internasjonalisering

Alle forskerprosjektene i porteføljen har skissert internasjonalt prosjektsamarbeid og en nærmere rapportering fra prosjektlederne viser at omfanget av internasjonalt samarbeid i gjennomsnitt utgjør nærmere 25 pst. av de totale kostnadene i prosjektene. Det er variasjon mellom prosjektene både når det gjelder omfanget av internasjonalt prosjektsamarbeid og hvilken rolle de internasjonale samarbeidspartnere spiller i prosjektene. Ofte har de en rådgivende rolle gjennom deltakelse i referansegrupper o.l., men i mange prosjekter har de også en forskningsutførende rolle gjennom innsamling av internasjonale komparative data, deltakelse i analysearbeid og workshops og konkret samarbeid om publisering.

Prosjektenes framdriftsrapporter viser at norske forskere sampubliserte artikler med internasjonale partnere i internasjonale journaler. Rapportene viser også høy aktivitet på internasjonale konferanser i regi av organisasjoner som American Educational Research Association (AERA), European Educational Research Association (ECER), European Association for Learning and Instruction (EARLI), European Sociology Association (ESA), European Economic Association Congress (EEA), European Association for Labour Economists (EALE), Consortium for Higher Educational Researchers (CHER) og Society for Cultural and Activity Research (ISCAR).

Når det gjelder internasjonal mobilitet er det registrert få utenlandsstipend og gjesteforskerstipend i prosjektene. Her er det imidlertid store variasjoner mellom prosjektene og enkelte prosjekter har både utenlandsstipend og gjesteforskere integrert i prosjektet. I gjennomsnitt er omfanget av internasjonal mobilitet på 5-10 prosent av den totale innsatsen. Her må det imidlertid understrekes at prosjektledernes rapportering er svært tentativ og at stipendiatene i et flertall av prosjektene var i oppstartsfasen på rapporteringstidspunktet.

I tillegg til programmets portefølje delfinansierer UTDANNING2020 seks forskerprosjekter og ett Nordic Center of Excellence gjennom den nordiske programsatsingen *Education for Tomorrow* og ett EuroHESC prosjekt i European Science Foundation. Norske forskningsmiljøer deltar i samtlige prosjekter i den nordiske satsingen og vi leder ett av prosjektene. Vi leder også det europeiske prosjektet på høyere utdanning i ESF. De internasjonale prosjektene har et faglig/tematisk fokus som dels understøtter og dels supplerer prosjektene i UTDANNING2020 og det er grunn til å forvente samspillseffekter her.

4 Vurdering av strategisk måloppnåelse

UTDANNING2020 skal fremme forskning på et høyt vitenskapelig nivå og samtidig styrke kunnskapsgrunnlaget for politikktutforming, forvaltning, profesjonsutdanning og profesjonsutøvelse. For å nå dette hovedmålet har programplanen identifisert en rekke ulike delmål. Programmet skal blant annet bygge robuste forskningsmiljøer som kan hevde seg internasjonalt, bidra til bedre rekrutteringen til forskningsfeltet og styrke teori- og metodeutvikling i og på tvers av fag. Programmet skal også styrke feltets fler- og tverrfaglige karakter og bygge forskningskapasitet på områder med særskilte kunnskapsbehov. Videre skal programmet aktivt bidra til kunnskapsdeling og formidling av forskningsresultater mellom forskere og mellom forskere og ulike brukere i utdanningssektoren. Programstyret vurderer den strategiske måloppnåelsen som god for flere av disse delmålene. Samtidig understreker styret at ambisjonene med programmet krever en langsiktig strategisk bygging av forskningsfeltet og et tilstrekkelig volum på satsingene.

Programstyret viser til at den vitenskapelige kvaliteten på søknadene til programmet har vært høy og at det har vært en positiv kvalitetsutvikling på dette området de siste 5-10 årene. Prosjektenes internasjonale orientering og samarbeid vurderes også som god, og styret er av den oppfatning at etablerte samarbeidskonstellasjoner, både nasjonalt og internasjonalt, kan videreutvikles til mer robuste miljøer/faglige nettverk på feltet. Videre viser styret til at programmet har fått prosjekter med større faglig og metodisk bredde. Med dette har programstyret lagt et viktig grunnlag for videreutvikling av utdanningsforskning som et fler- og tverrfaglig forskningsfelt i Norge.

Når det gjelder relevans mener programstyret at man i særlig grad har lyktes med å øke forskningskapasiteten på områder med store kunnskapsbehov. Målrattede utlysninger på feltene barnehage, fag- og yrkesopplæringen og høyere utdanning har bidratt til å styrke forskningskapasiteten på områder der sektoren har store kunnskapsbehov. Når det gjelder kunnskapsdeling og formidling vurderer styret måloppnåelsen som god og viser her til programmets årlige marsseminar for forskere fra ulike fag og forskningsmiljøer, brukerrettede seminarer om aktuelle forskningstema og nasjonale konferanser for formidling av forskningsresultater.

4.1 Fler- og tverrfaglighet

Programmet har bidratt til å etablere norsk utdanningsforskning som et flerfaglig forskningsfelt. Dette kommer først og fremst til uttrykk ved at de samfunnsvitenskapelige fagdisiplinene sosiologi, statsvitenskap og samfunnsøkonomi mottar om lag like store prosjektbevilgninger som de mer tradisjonelle utdanningsdisiplinene pedagogikk og fagdidaktikk, jfr. kapittel 3.3. Spesielt interessant er den relativt høye andelen av fagdidaktiske prosjekter og prosjekter fra de samfunnsøkonomiske miljøene. Innslaget av prosjekter fra de psykologiske disipliner er også merkbart større enn i tidligere programsatsinger på utdanningsområdet. Større innslag av samfunnsvitenskapelige fag

har bidratt til et bredere perspektiv i forskningen og et større innslag av kvantitative analyser.

Flerfagligheten er primært styrket ved at det inngår mange rene samfunnsvitenskapelige prosjekter i porteføljen og i mindre grad ved tverrfaglig samarbeid innenfor det enkelte prosjekt, selv om vi også ser tilfeller av slikt samarbeid innenfor enkeltprosjekter. Især er det etablert tverrfaglig samarbeid mellom sosiologer og statsvitere og mellom pedagoger og fagdidaktikere, mens de samfunnsøkonomiske og psykologiske prosjektene er mer monofaglige. De store prosjektene bryter dette mønsteret noe.

Programstyret mener det er naturlig at doktorgradsstipendiater prioriterer å oppnå forskningskompetanse innenfor egen fagdisiplin. De viser til at etablerte publiseringsrutiner og incentivsystemer er en hemsko for tverrfaglig forskning, og understreker at dette gjør det vanskelig å akkumulere kunnskap og bygge utdanningsforskning som et eget kunnskapsfelt. Programstyret finner det derfor mer hensiktsmessig å vurdere fler- og tverrfaglighet på programnivå enn prosjektnivå.

På programnivå er det arrangert årlige metode- og teoriseminarer, prosjektledersamlinger og tematiske seminarer. Marsseminarene har hatt innledere og deltakere fra ulike fagområder og metodetradisjoner og har bidratt til debatt og interaksjon på tvers av faggrensene. Prosjektledersamlingene er benyttet til å diskutere felles utfordringer rundt personvern, data og formidling. Programstyret mener at disse prosjektledersamlingene bør utvikles i retning av faglige programseminarer med presentasjoner av resultater fra prosjektene. Dette kan gi grunnlag for større interaksjon over faggrenser og mellom prosjektene. De brukerrettede temaseminarene om utfordringene i fag- og yrkesopplæringen og ungdomstrinnet har også samlet forskere på tvers av fag, disipliner og metodetradisjoner. Alle disse møteplassene har vært viktige virkemidler for å styrke tverrfaglighet på programnivå.

4.2 Teori- og metodeutvikling

Den økte flerfagligheten har bidratt til bredere teoretiske perspektiver i forskningen og et større mangfold i bruk av metoder. De samfunnsvitenskapelige prosjektene har stort innslag av kvantitative analyser som gjør bruk av registerdata, noen også med longitudinelt design. Moderne dataverktøy benyttes for å kartlegge barn og unges læring i barnehage og skole, og intervensjonsstudier benyttes til å vurdere effekten av ulike undervisningsformer. Programstyret viser til at innslaget av moderne datainnhentingsverktøy (video, interaktive verktøy og visuelle verktøy (som smarttelefoner og nettbrett) har økt, likedan ulike typer intervensjonsstudier. Flere av studiene har en produkt-/instrumentutviklende ambisjon (som verktøy for skrivestandarder, standarder for fag- og yrkesopplæring og verktøy for undersøkende metoder i naturfag).

Det er god balanse mellom prosjekter som benytter seg av henholdsvis kvalitative og kvantitative data, og flere prosjekter har flermethodedesign («multiple methods design»). Hvordan flermethodedesign vil bidra til kunnskapsutviklingen på feltet er fremdeles uklart, og programstyret viser til at flere av disse prosjektene har utfordringer knyttet til å koble datakildene tilstrekkelig godt sammen. Utvikling av forskningsdesign og metoder for

flernivåanalyser bør ifølge styret oppmuntres ettersom dette både vil styrke den vitenskapelige kvaliteten på forskningen og være et virkemiddel for økt tverrfaglighet. Programstyret viser også til behovet knyttet til syntetisering av case-studier og/eller kvalitative data. Svært mange av prosjektene søker å innhente ny kunnskap innenfor et domene/felt (substansielle prosjekter) og det er få prosjekter med eksplisitt fokus på metode og metaanalyser/reviews.

Teoretisk dekker prosjektene et bredt felt (institusjons- og organisasjonsteori, profesjonsteori, utviklingspsykologi, læringsteori og humankapitalteori). Innenfor læringsteori er særlig sosiokulturelle/sosialkonstruktivistiske teoriperspektiver dominerende, og svært mange av de fagdidaktiske og pedagogiske prosjektene har en slik teoriramme for sine undersøkelser. Få av prosjektene har et eksplisitt teoretisk siktemål, noe som ikke er unaturlig gitt programmets handlingsrettede ambisjon. Samtidig har flere av prosjektene i porteføljen ambisjoner om å utvikle indikatorer/verktøy og/eller standarder for kvalitet i undervisning, noe som også har teoretiske implikasjoner. Programstyret er av den oppfatning av denne utviklingen bør oppmuntres videre.

4.3 Internasjonalisering

Med internasjonalisering tenker man i denne sammenheng på at forskningen holder internasjonalt nivå, at det foregår samarbeid og utveksling med gode forskningsmiljøer i andre land, at resultatene legges fram i kompetente internasjonale fora og at endelig publisering skjer i tidsskrifter og på forlag som stiller høye kvalitetskrav.

Programstyret viser til at norsk utdanningsforskning tradisjonelt har hatt en internasjonal orientering med forbindelser kanskje særlig til nordiske, vesteuropeiske og amerikanske forskningsmiljøer. De siste 10 årene har det imidlertid vært en tydeligere politisk vektlegging av innsatsen med henblikk på økt internasjonalisering av norsk forskning.

Det er på denne bakgrunn ikke enkelt å vurdere programmets innvirkning på internasjonaliseringen av norsk utdanningsforskning. Dette også fordi slikt samarbeid bygges opp over tid og gjerne inngår i mer omfattende og komplekse samarbeidskonstellasjoner. Det ligger i sakens natur at presis registrering av internasjonaliseringens omfang og karakter ikke er uproblematisk, noe også prosjektene rapportering bekrefter.

Et foreløpig og generelt inntrykk er likevel at prosjektene finansiert av UTDANNING2020 samlet sett viser tilfredsstillende grad av internasjonalisering. Inntrykket baseres på en vurdering av følgende anvendte virkemidler:

- Bruk av *ekspertpaneler* med kompetente fagfolk fra ulike land har sikret en kritisk første siling av søknadene. Panelenes rangering etter faglig kvalitet har vært en garanti for at høyt vurderte prosjekter gjennomgående holder god internasjonal standard. En forutsetning for gjennomføring av en slik søknadsprosess er for øvrig kravet om at søknadene skal være skrevet på engelsk.
- *Søknadsprosessens vektlegging av samarbeid* med forskningsmiljøer i andre land synes å ha underbygget prosjektene internasjonale orientering, og dermed også gitt tettere kontakt med den internasjonale forskningsfronten. Innslaget av utenlandske

forskeres samarbeid varierer, men likevel ligger omfanget gjerne rundt en femtedel av innsatsen, jfr. kapittel 3.9.

- Bruk av *internasjonale foredragsholdere* på seminarer og konferanser i programregi har gitt innblikk i erfaringer og utfordringer i forskningen i andre land, og på den måten gitt nye impulser til den norske fagdebatten om utdanningsspørsmål. De årlige marsseminarene har her vært særlig viktige. Programmet har brukt foredragsholdere fra USA, England, Nederland og Sveits i tillegg til forskere fra de nordiske landene.
- *Internasjonalt programsamarbeid* har også vært viktig for det faglige/ strategiske arbeidet i programmet. Møter med TLRP/ESRC og PROO/NWO ga særlig innblikk i hvordan politiske organer og forskningsmiljøer i ulike land spiller sammen i utformingen av kunnskapsgrunnlaget for utdanningspolitikken. Møtene var også nyttige som erfaringsutveksling om gjennomføring av store og langvarige programsatsinger innenfor utdanningsforskning. Møtene ga programstyret innsikter og idetilfang for inspirasjon til videre arbeid. Erfaringen fra møtene i Nederland og England understreker viktigheten av at programstyret er oppdatert på utviklingen i internasjonal utdanningsforskning.
- UTDANNING2020s delfinansiering av den nordiske programsatsingen *Education for Tomorrow* og prosjekter i programmet Higher Education and Social Change - EuroHESC illustrerer også viktige tendenser i internasjonaliseringen av norsk utdanningsforskning. Programmene retter seg ikke bare mot konkret samarbeid mellom norske og nordiske/europeiske forskningsmiljøer, men fremmer også komparativ utdanningsforskning som evner å fange opp utviklingen i norsk utdanning i en større internasjonal kontekst.

4.4 Styrke forskningskapasitet

Programmet har styrket forskningskapasiteten på utdanningsfeltet på ulike måter. For det første har programmet hatt som mål å mobilisere flere fag og forskningsmiljøer til å forske på utdanningsspørsmål. Videre har programmet hatt som mål å bedre rekrutteringen til forskningsfeltet og bygge forskningskompetanse. Sist men ikke minst har programmet hatt som mål å styrke forskningskapasiteten på såkalte underforskede områder, dvs. områder med svak forskningskapasitet og store kunnskapsbehov.

Generelt mener programstyret at bredden i søknader og søkermiljøer til UTDANNING2020 tyder på at en gjennom programmet har klart å mobilisere flere forskningsmiljøer til feltet. Styret mener dette er en positiv utvikling og understreker at det nå er behov for å videreutvikle og styrke kapasiteten på områder innenfor hele feltets bredde. Styret viser også til at det har vært en positiv utvikling i lærerutdanningsmiljøene når det gjelder utvikling av faglig gode og relevante prosjektsøknader. Høgskolenes prioritering av forskning gjennom høy andel egenfinansiering tyder også på at programmet har bidratt til å styrke forskningskapasiteten i profesjonsutdanningene.

Når det gjelder bygging av forskningskompetanse har programmet stilt krav om minst to rekrutteringsstillinger i store integrerte forskerprosjekter, og ellers vektlagt at også øvrige prosjekter skulle bidra til kompetansebygging gjennom doktorgrads- og/eller

postdoktorstipend. Programstyret mener prosjektenes vektlegging av kompetansebygging, strategisk forankring i institusjonene og antallet rekrutteringsstillinger vil bidra til å styrke forskningskapasiteten på feltet.

I programplanen er det pekt på behovet for styrket forskningsinnsats innenfor alle de fire temaområdene på utdanningsnivåene barnehage, videregående opplæring (med særlig vekt på fag- og yrkesopplæringen), høyere utdanning og voksnes læring. Det er programstyrets vurdering at UTDANNING2020 midtveis i programperioden har bidratt til å styrke forskningskapasiteten og på sikt også kunnskapsgrunnlaget på samtlige av disse områdene.

De underforskede områdene har vært spesifikt framhevet i de to ordinære utlysningene (jfr. kapittel 2.3). I tillegg har programmet benyttet målrettede utlysninger på barnehageområdet, fag- og yrkesopplæringen og på høyere utdanning. Det er programstyrets vurdering at bruk av slike målrettede utlysninger har vært nødvendig for å løfte noen særskilte områder innenfor et program som favner svært bredt. I de målrettede utlysningene har programstyret valgt å ta i bruk ulike virkemidler for å bidra til utvikling av et solid kunnskapsgrunnlag, identifisering av kunnskapsbehov og prosjektsøknader av høy vitenskapelig kvalitet. Det er benyttet forprosjektmidler til å utvikle både kunnskapsstatuser og prosjektsøknader. Programmet har også initiert dialogmøter med relevante fagmiljø for å identifisere særlige kunnskapsbehov og invitert til å utarbeide skisser til prosjekt før ordinær søknad utformes. Det siste gjelder for nettverksprosjektet Kvalitet i barnehagen.

Som vist i den foreliggende porteføljeanalysen er de underforskede områdene godt representert i prosjektporteføljen. Programstyret er spesielt fornøyd med at programmet har klart å løfte forskningen på barnehageområdet, fag- og yrkesopplæringen og høyere utdanning. Prosjektporteføljen viser også at de ulike prosjektene fordeler seg relativt jevnt på de fire temaområdene. Dette gjelder både for barnehage, fag- og yrkesopplæringen og høyere utdanning. Styret finner likevel grunn til å påpeke at det fremdeles er kunnskapsbehov innenfor disse områdene som ikke er dekket. Ikke minst gjelder dette forskning på undervisning og læring i fag- og yrkesopplæringen og høyere utdanning.

Både i antall prosjekter, prosjektenes innretning og målt i kroner er det likevel programstyret vurdering at UTDANNING2020 har lyktes relativt godt med å styrke forskningsinnsatsen på viktige samfunnsområder med store kunnskapsbehov.

4.5 Samfunnsrelevans og prioriterte temaområder

Programplanen favner vidt både tematisk (temaområdene A-D), nivåmessig (barnehage, grunnopplæring, voksenopplæring og høyere utdanning) og når det gjelder relevans (politikkutforming og praksis). En rekke områder med høy samfunnsrelevans er definert i planen, og dette er en utfordring i seg selv. Styret mener at problemet i og for seg ikke har vært å prioritere områder med høy relevans, men å prioritere mellom dem. De vil spesielt fremheve forskning som skal bidra til økt kunnskap om læringsprosesser og ulike faktorer som har betydning for læringsresultater. Fokus på prosesskvalitet har høy samfunnsrelevans både for politikkutforming og praksis og på alle utdanningsnivåer.

Et annet svært relevant område er overganger i utdanningssystemet mellom barnehage og skole, ungdomstrinn og videregående opplæring, videregående opplæring og høyere utdanning og overgangen til arbeidsliv. Et tema som henger sammen med dette er frafallspromblematikk i videregående opplæring. Her har vi lyktes ved at programstyret gjennom utlysningene har fått fram og bevilget midler til flere prosjekter som på ulike måter vil gi økt kunnskap om forholdet mellom nivåene i utdanningsløpet og ikke minst om overgang fra ett nivå til et annet.

Barnehagefeltet har gjennomgått store endringer de siste årene. Retten til barnehageplass, full barnehagedekning og barnehagen sett ut fra et livslangt læringsperspektiv gjør at fokus rettes mot barnehagens innhold. Prosjektet knyttet til kvalitet i barnehagen har høy samfunnsrelevans både for politikktutforming og praksis.

Styret ønsker også å trekke fram prosjekter knyttet til styring og ledelse i utdanningssystemet og til velferdsutdanninger. Vurderinger av Kunnskapsløftet som styringsreform viser at problemstillinger knyttet til styring og ledelse er svært relevant både for politikktutforming og praksis. Styret vil samtidig påpeke at det har vært utfordringer knyttet til å få prosjekter på dette området (C). Velferdssamfunnet står overfor store arbeidskraftutfordringer. Forskning på velferdsutdanningene, rekruttering, gjennomføring og overgang til arbeidsliv er svært samfunnsrelevant og kan gi kunnskap både til de som er ansvarlige for utdanningene og til framtidige arbeidsgivere.

Utdanning som fenomen er komplekst og krever forskningsmessig brede tilnærminger. Styret vil fremheve viktigheten av å se temaområder i sammenheng og at dette er vesentlig for mange problemstillinger og for at prosjektene skal ha samfunnsrelevans, enten dette knytter seg til politikktutforming eller praksis.

4.6 Programstyrets rolle og erfaringer med ansvars- og arbeidsdeling

Programstyret har det faglig-strategiske ansvaret for å nå målene for programmet, og de er avhengige av et tett samarbeid med programadministrasjonen for å gjennomføre dette. Videre er de avhengige av at det er en klar rolle- og ansvarsdeling mellom programstyret og de internasjonale ekspertpanelene i forbindelse med søknadsbehandling. Programmet har mottatt flere innsynsbegjæringer i ekspertpanelenes evaluering av søknadene og en klage i første programperiode. Basert på erfaringene med denne klagesaken vil programstyret understreke at de må ha handlingsrom til å fatte vedtak ut fra en helhetlig vurdering av søknadene, som i tillegg til ekspertpanelenes evaluering av faglig kvalitet omfatter strategiske avveininger med bakgrunn i programplan og programportefølje og en vurdering av søknadenes relevans for ulike brukergrupper i sektoren. Dette er i tråd med programmets handlingsrettede profil og samsvarer med Forskningsrådets retningslinjer for programdrift.

5 Anbefalinger og innspill til videre satsing

Som vist foran kan programsatsingen UTDANNING2020 vise til god måloppnåelse når det gjelder strategiske mål. Især har vi fått fram en målrettet og strategisk satsing på underforskede områder. Utlysning av forskningsmidler på voksnes læring kompletterer dette bildet ytterligere. Likedan har vi fått profilert utdanningsforskning som et fler- og tverrfaglig forskningsfelt i perioden, og tilnærmet samtlige relevante disipliner innenfor samfunnsvitenskap og utdanningsvitenskap er nå representert i prosjektporteføljen. Søkerkapasiteten i feltet har økt betraktelig, og antall prosjekter med høy vitenskapelig kvalitet har økt sammenlignet med tidligere programsattinger på utdanningsområdet. Tildeling på institusjonsnivå speiler også denne utviklingen. Programsatsingen høster også fruktene av en gjennomtenkt strategi for internasjonalisering, og et flertall av prosjektene har en klar internasjonal orientering. Metodisk ser vi også en klar utvikling i feltet, der antallet kvantitative prosjekter, designbaserte prosjekter og intervensjonsstudier har økt i løpet av første del av programperioden. Programmets satsing på møteplasser som temakonferanser, prosjektledersamlinger og det årlige marsseminaret har bidratt til flere og viktige møteplasser der utdanningstemaer drøftes og diskuteres.

Som vist over har programsatsingen UTDANNING2020 møtt flere av målene satt for utdanningsforskningen i denne perioden. For å nå sitt fulle potensiale må imidlertid flere momenter og dilemma veies mot hverandre. Især vil vi nevne utfordringer ved å balansere en satsing på bredde og kapasitetsbygging på svake områder med utvikling av norske miljøer som kan hevde seg i topp internasjonalt. Tilsvarende er det et dilemma mellom feltets faglige og tematiske bredde og behovet for å styrke kunnskapsutviklingen på noen prioriterte områder. Kapasitetsbygging, virkemiddelbruk og infrastruktur for utdanningsforskning bør videre gjennomtenkes i lys av dette. Under drøfter vi hvert av disse elementene punktvis, skisserer dilemmaer og kommer med anbefalinger der det er mulig.

5.1 Tematiske områder – faglige prioriteringer

I programplanen skisseres fire tematiske områder for UTDANNING2020. I det praktiske arbeidet med utlysningstekster har programstyret funnet det hensiktsmessig å slå sammen disse temaene til tre områder da distinksjonen mellom temaområde (A) Utdanningens mål, innhold, undervisningsformer og arbeidsmåter og temaområde (B) Vurderingsformer, læringsprosesser og læringsutbytte ble uklare, og svært mange av prosjektsøknadene viste til overlapp mellom disse områdene.

Vi ser imidlertid de tre områdene ((A+B) Læringsprosesser, læringsinnhold og læringsutbytte, (C) Styring, ledelse og organisering og (D) Utdanning og samfunn) som gode overordnede tematiske føringer for en videre satsing på utdanningsforskning. Vi vil imidlertid anbefale en gjennomgang av prosjektporteføljen og se dette opp mot forskningsbehovene angitt i de tre tematiske områdene, for med dette å (1) gjøre opp

status, (2) få oversikt over hvor forskningsbehovene nå står og (3) få innsikt i hvilke spørsmål vi faktisk har fått svar på. Fravær av slike oppsummeringer gjør at utdanningsforskningen lett finansierer beslektede prosjekter om igjen uten at disse bygger på hverandre og/eller bidrar vesentlig til kunnskapsutviklingen på feltet. En tematisk oppsummering av programmets forskningsinnsats og videre forskningsbehov vil også være et mulig verktøy for en mer målrettet videre forskningsinnsats (se for eksempel programdokumentet for den nederlandske satsing på utdanningsforskning, hvor de indentifiserer forskningsbehovene og peker på områder for ny eller videre forskningsinnsats). En slik oppsummering og gjennomgang ville også være viktig for å møte behovet for kunnskapsakkumulering og kunnskapsdeling i feltet.

Beslektet med tematiske føringer – faglige prioriteringer er dilemmaet mellom å *prioritere kapasitetsbygging i bredden versus å bygge miljøer som kan hevde seg internasjonalt*. Det siste forutsetter et visst forskningsvolum og en viss forskningsinnsats over tid og kan være vanskelig å forene med den første ambisjonen. Så langt har UTDANNING2020 gitt en viss prioritet til kapasitetsbygging og lykkes rimelig godt med dette. Vi har fått inn nye aktører og disipliner til å forske på områder som barnehage, høyere utdanning og fag- og yrkesopplæringen. Flere av disse prosjektene er internasjonalt orientert, men det kan stilles spørsmål ved om denne prioriteringen kan ha gått på bekostning av mer etablerte forskningsområder hvor vi kunne ha hevdet oss sterkere internasjonalt.

5.2 Metodebruk

Som gjennomgangen foran dokumenterer viser UTDANNING2020s prosjektportefølje en bred metodebruk og at andelen prosjekter som bruker kvantitative data har økt markant i forhold til tidligere programsatsinger. Andelen designbaserte prosjekter, intervensjonsstudier og prosjekter som knytter datainnhenting og analyse til bruk av ny teknologi har også økt. Enda er det relativt få longitudinelle studier, og eksperimentelle og/eller kvasi-eksperimentelle studier i porteføljen. Basert på søknadene programmet har mottatt har programstyret inntrykk av at andelen prosjekter som bruker casestudier og kvalitative studier er relativt stabil, men at flere også kombinerer kvalitative metoder med kvantitative metoder. Det er fremdeles få prosjektsøknader som gjør analyser på tvers av cases.

Den etablerte dikotomien mellom kvantitative og kvalitative metoder har til en viss grad blitt utfordret av UTDANNING2020, og programstyret har tatt initiativ til en faglig debatt om mulighetene og begrensningene i bruk av såkalte flermetodedesign. Nyere forskning om hvordan ulike faktorer bidrar til læring (individ, læringsmiljø, lærer/foreleser, institusjon osv.) argumenterer for analyser der man kombinerer ulike datakilder. En tydeligere etterspørsel etter slike metodiske forskningsdesign kan diskuteres ved nye utlysninger.

5.3 Tverrfaglighet

Utdanningsforskningen er definert som et tverrfaglig forskningsfelt der ulike fagpersoner (statsvitere, pedagoger, fagdidaktikere, økonomer, sosiologer og psykologer) sammen utforsker problemfeltet. Kunnskapsakkumulering innenfor en tverrfaglig ramme møter

imidlertid en rekke utfordringer knyttet til etablerte disiplin- og fagstrukturer, doktorgradsskolering, publiseringsprofiler og publiseringsmønstre og konferanse- og nettverksdeltakelse internasjonalt og nasjonalt. Innenfor UTDANNING2020 har vi løst tverrfaglighet på programnivå ved å vise til at programporteføljen i sum er tverrfaglig. Flere av prosjektene er også tverrfaglig sammensatt. Idealet om tverrfaglighet versus langsiktig kunnskapsbygging buttrer mot rådende publiseringsmønstre, nettverksorganisering og konferanser og er et tilbakevendende tema og dilemma for denne type forskningsfinansiering og forskningsinnsats. Det bør diskuteres videre hvordan man kan stimulere til videre samarbeid mellom ulike fag og forskningsdisipliner som kan bidra til fornying og kunnskapsutvikling på feltet.

5.4 Internasjonalisering

Vi har jobbet systematisk med internasjonalisering på mange og ulike nivåer i programsatsingen, noe som også reflekteres i at et flertall av prosjektene har en klar internasjonal orientering (enten via forskningssamarbeid, referansegrupper, komparative design eller ved å være en del av et internasjonalt prosjekt). Dette arbeidet bør utvikles videre, og man bør diskutere ulike mobilitetsordninger og støttetiltak for ytterligere internasjonalisering av utdanningsforskningen. Så langt synes ulike støttetiltak *utenfor* programsatsingen å gi gode støtteordninger (mobilitetsstipend for doktorander i de nasjonale forskerskolene NATED og NAFOL, Nord-Amerika-samarbeidet innenfor utdanningsforskning, EU-samarbeid og ulike bilaterale samarbeidsavtaler som retter seg mot Europa). En gjennomgang av bruken av eksisterende støtteordninger er hensiktsmessig før man går ut med flere støtteordninger her.

5.5 Rekruttering og kapasitetsbygging

Antallet søkere og søkermiljøer har økt gjennom hele programperioden, og samlet synes søkerkompetansen å være relativt god. Etablerte seniorforskere er prosjektledere i de fleste prosjektene. Dette er noe som forsterkes av evalueringskriterier for vurdering av prosjektledelse i fagekspertenes vurderingsskjema. For å motvirke segmentering av lederkompetanse bør man vurdere alternative kriterier for vurdering av prosjektledelse. Dette er avgjørende for å skolere en ny generasjon dyktige prosjektledere på dette feltet og kan bidra til en revitalisering av forskningsfeltet. Tilgangen på rekrutteringsstillinger vurderes som god og totalt finansieres 26 rekrutteringsstillinger i programmet, jfr. kapittel 3.7. En plan for å sikre tilstrekkelig kompetanse på toppnivå og rekrutteringsstillinger for analyse av kvantitative data bør imidlertid diskuteres.

5.6 Virkemiddelbruk

UTDANNING2020 har benyttet forprosjekter, forskerprosjekter (mellomstore og store), kunnskapsoversikter og ulike møteplasser som strategiske virkemidler for å få fram en målrettet innsats på utdanningsforskning. Forprosjekter, kunnskapsoversikter, seminarer og konferanser har blitt brukt for å få opp forskning på nye og underforskede områder, mobilisere nye miljøer og disipliner til forskning på feltet og gå i dialog om forskningsbehov med sentrale brukere på de respektive felt. Alle disse virkemidlene har især vært egnet til å få fram forskning på nye og underforskede områder og til å styrke

utdanningsforskningen som et fler- og tverrfaglig felt. Virkemiddelbruken har vært målrettet og effektiv, men med fragmentering som en mulig bieffekt. Virkemiddelbruk med fokus på integrerende og syntetiserende funksjoner, som for eksempel nettverksfunksjoner og senterdannelser eller tilsvarende, bør derfor diskuteres for den neste perioden. Gitt et visst volum på forskningen og mange ulike miljøer og fagdisipliner involvert, vil en slik integrerende funksjon (i samspill med for eksempel Kunnskapscenteret for utdanning) kunne bidra til profilering av robuste miljøer og kunnskapsakkumulering. Med tanke på den erfaringen programstyret nå sitter med er det derfor gode argumenter for en bred virkemiddelbruk, raus bruk av midler til mellomstore prosjekter og målrettet virkemiddelbruk rettet mot avgrensede kunnskapsbehov (bygge sterke miljøer, underforskede områder, særskilt kapasitetsbygging, nettverksfunksjoner osv.).

5.7 Infrastruktur

Forskningsrådet har tatt viktige skritt videre når det gjelder å bygge et rammeverk rundt utdanningsforskning med UTDANNING2020, og de ulike seminarer og konferansene har alle vært godt besøkt, etterspurt, og de har fungert som møteplasser for kunnskapsdeling, oppdatering, nettverksbygging og metodeskolering.

Tilgang på data og databaser er viktig for kunnskapsakkumulering på feltet og programmet har med utviklingen av en egen utdanningsportal ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) tatt initiativ til videreutvikling av infrastruktur for forskningen på området. Programmet har hatt dialog med Personvernombudet for forskning (PVO) angående støtte og veiledning når det gjelder innhenting av digitale persondata ved bruk av ny teknologi i prosjektene. Programstyret anbefaler at dette arbeidet systematiseres og videreutvikles. Etablering av infrastruktur for kunnskapsakkumulering og kunnskapsdeling kan bidra til å hindre fragmentering i feltet.

5.8 Kommunikasjon og kunnskapsdeling

Gode kanaler for kommunikasjon og kunnskapsdeling er en utfordring vi deler med andre programsatsinger på utdanningsområdet. Kunnskapscenteret for utdanning er også en sentral aktør her. I det videre arbeidet vil en fornuftig arbeidsdeling måtte diskuteres mellom programmene og kunnskapscenteret. Programstyret viser til at programmets målgrupper er mange og at de har til dels ulike behov. Basert på erfaringene i første programperiode vil programstyret understreke betydningen av å skreddersy tiltak for de ulike målgruppene (politikere, forvaltningsapparat, brukere i utdanningssektoren, interesseorganisasjoner, forskersamfunnet og allmennheten). Det vil også være viktig framover å etablere noen sentrale møteplasser der forskere og ulike brukere av forskningen kan ha en dialog om kunnskapsutviklingen på feltet.

Dette forutsetter imidlertid en klar arbeidsdeling mellom de ulike programmene på utdanningsområdet og Kunnskapscenteret for utdanning, se neste punkt. Videre bør kreative tiltak for å nå ut til profesjonsfeltet diskuteres og prioriteres – her bør det tenkes nytt og dristig.

5.9 Organisering av utdanningsforskning

Volumet på utdanningsforskningen har økt markant i perioden og søkerkompetansen har blitt markant bedre. En deling av utdanningsforskningen i ulike programmer kan være hensiktsmessig forutsatt at det etableres klare programprofiler og en klar arbeidsdeling mellom programmene. Slik prosjektporteføljen i de to programmene nå framstår synes ikke en slik arbeidsdeling å være tilstede, og begge programmer finansierer brukerrettede og anvendte prosjekter innenfor utdanningsfeltet – UTDANNING2020 har imidlertid et bredere ansvarsområde. Heller ikke når det gjelder institusjonsstøtte (universitet, høyskole og/ eller instituttsektoren) skiller programmene seg markant fra hverandre, og det synes noe vilkårlig om en institusjon har støtte fra det ene programmet eller det andre. I en videre diskusjon om utdanningsforskning bør en klarere grensegang og innretning mellom de to programmene tydeliggjøres. Alternativt kan man også diskutere og organisere utdanningsforskningen som ett tematisk fellesområde med ulike undertemaer. En stadig tilbakevendende utfordring er imidlertid fragmentering versus kunnskapsakkumulering på dette satsingsfeltet.

Prosjektnr.	Tittel	Adm.ansvarlig	Prosjektleder	Beløp	Fra dato	Til dato	Egenfin.
196890	The Didactic Challenge of New Literacies in School and Teacher Education	Høgskolen i Oslo og Akershus	Syvi Penne	6 073 000	01.08.2009	31.07.2013	3 940 000
197129	Learning resources and writing in educational textual cultures	Høgskolen i Vestfold	Bente Amotsbakken Erling Barth	6 028 000	01.01.2010	01.06.2013	7 813 000
197145	The Educational system in Norway: putting it to the test of the labour market	Institutt for samfunnsforskning	Erling Barth	5 990 000	01.03.2010	28.02.2013	0
197743	Qualifying for professional careers	Høgskolen i Oslo og Akershus	Jens-Christian Smeby	14 195 000	01.01.2010	31.12.2013	2 116 000
197760	Governance, Management and Performance in the Norwegian Educational System	Senter for Økonomisk Forskning AS	Torberg Falch	13 300 000	01.01.2010	31.12.2013	0
197812	Budding Science and Literacy A longitudinal study of using inquiry-based science and literacy in comprehensive schooling	Universitetet i Oslo	Marianne Ødegaard	6 000 000	01.01.2010	31.12.2012	3 000 000
201287	EuroHesC TRUE Transforming European Universities	Universitetet i Bergen	Ivar Bleiklie	3 000 000	01.01.2012	31.12.2012	
203249	Day-care effects on children's competence and adjustment: A longitudinal, multilevel and multi-informant community study	NTNU Samfunnsforskning AS	Lars Wichstrøm	6 000 000	01.11.2010	15.01.2015	0
203326	Preparing for school in Norwegian daycare centers (short title, see project description for full title)	Universitetet i Stavanger	Ingunn Størksen	6 000 000	01.01.2011	31.12.2013	4 363 000
203335	Preventing Later Literacy Failure in Kindergarten: A longitudinal randomized-trials study of oral language development and intervention	Universitetet i Oslo	Arne Lervåg	5 970 000	01.01.2011	31.12.2014	1 458 000
212260	The influence of child care and home environment on learning and social functioning in transition to school and early school age	Afferdssenteret Unirand AS	Terje Ogden	6 396 000	01.01.2012	31.12.2015	15 908 000
212282	Measuring competence development in vocational education and training (MECVET)	Høgskolen i Oslo og Akershus	Leif Christian Lahn	6 108 000	01.04.2012	31.03.2016	2 444 000
212285	Horizontal governance and learning dynamics in higher education	Universitetet i Oslo	Peter Maassen	6 138 000	01.04.2012	31.03.2015	2 584 000
212293	Qualification and social inclusion in upper secondary VET - Longitudinal studies on gendered education and marginalized groups	NOVA	Kristinn Hegna	7 199 000	02.01.2012	31.12.2015	1 500 000
212299	Two Ways to Increase Student Interest for Mathematics and Science in Education	Universitetet i Bergen	Rolf Reber	6 855 000	01.01.2012	31.12.2014	1 108 000
212303	Developing national standards for the assessment of writing. A tool for teaching and learning	Høgskolen i Sør-Trøndelag	Synnøve Mætre	11 204 000	01.01.2012	31.12.2015	8 269 000
212305	Early Childhood Education and Care: A Quantitative Research Program	SSB	Magne Mogstad	7 000 000	01.01.2012	31.12.2015	2 500 000
212328	Legal Standards and Professional Judgment in School Leadership	Universitetet i Oslo	Jorunn Møller	6 543 000	01.11.2011	31.03.2015	2 677 000
212340	Educational Trajectories: Choices, Constraints and Contexts	Institutt for samfunnsforskning	Inés Hardoy	6 983 000	01.01.2012	31.12.2015	0
212352	The Cities Project: Preparing urban youth for further study and careers. A comparative project in 13 cities around the world	NIFU	Elfred Markussen	7 261 000	01.01.2013	31.12.2016	0
218249	Higher education learning outcomes: Learning outcomes transforming Higher Education?	NIFU	Nicoline Frølich	9 111 000	01.06.2012	30.06.2015	0
220570	Better provision for Norway's children in ECEC: A study of children's wellbeing and development in ECEC, and new tool for Quality Evaluation.	Høgskolen i Oslo og Akershus	Lars Guldbrandsen	20 000 000	01.10.2012	30.09.2017	20 000 000

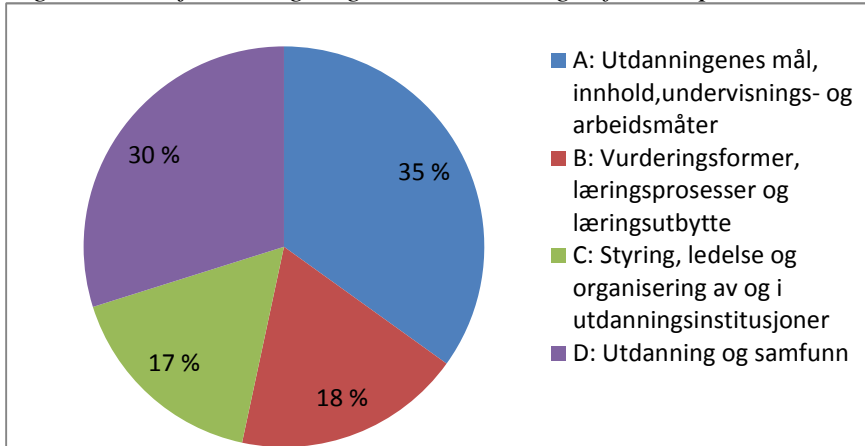
Prosjektnr.	Tittel	Adm.ansvarlig	Prosjektleder	Fag og disiplin	Nivå	Temaområder
220570	Better provision for Norway's children in ECEC: A study of children's wellbeing and development in ECEC, and new tool for Quality Evaluation.	Høgskolen i Oslo og Akerhus	Lars Guldbrandsen	Pedagogikk, psykologi og sosiologi	Barnehage	A/C/B
203249	Day-care effects on children's competence and adjustment: A longitudinal, multilevel and multi-informant community study	NTNU Samfunnsforskning AS	Lars Wichstrøm	Psykologi	Barnehage	A/D
203326	Preparing for school in Norwegian daycare centers	Universitetet i Stavanger	Ingunn Størksen	Psykologi	Barnehage	A/D
203335	Preventing Later Literacy Failure in Kindergarten: A longitudinal randomized-trials study of oral language development and intervention	University of Oslo	Arne Lervåg	Pedagogikk	Barnehage	A/B
212260	The influence of child care and home environment on learning and social functioning in transition to school and early school age	Atferdssenteret Unirand AS	Terje Ogden	Psykologi og pedagogikk	Barnehage	A,D,C
212305	Early Childhood Education and Care: A Quantitative Research Program	SSB	Magne Mogstad	Samfunnsøkonomi	Barnehage	D
212303	Developing national standards for the assessment of writing. A tool for teaching and learning	Høgskolen i Sør-Trøndelag	Synnøve Matre	Fagdidaktikk	Grunnskole	B/A
212352	The Cities Project: Preparing urban youth for further study and careers. A comparative project in 13 cities around the world	NIFU	Eifred Markussen	Sosiologi	Grunnskole og videregående opplæring	D
197812	Budding Science and Literacy A longitudinal study of using inquiry-based science and literacy in comprehensive schooling	Universitetet i Oslo	Marianne Ødegaard	Fagdidaktikk og pedagogikk	Grunnskole	A/B
196890	The Didactic Challenge of New Literacies in School and Teacher Education	Høgskolen i Oslo	Sylvi Penne	Fagdidaktikk	Grunnskole og lærerutdanning	A/D
212328	Legal Standards and Professional Judgment in School Leadership	Universitetet i Oslo	Jorunn Møller	Pedagogikk og rettsvitenskap	Grunnskole og videregående opplæring	C

Vedlegg 2 Midtveisrapport UTDANNING2020

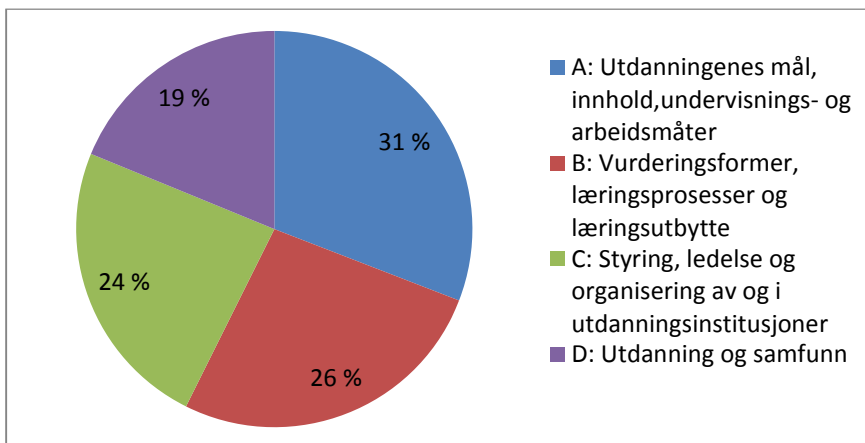
197760	Governance, management and performance in the educational system	Senter for Økonomisk Forskning AS	Torberg Falch	Økonomi og statsvitenskap	Grunnskole og videregående opplæring	C
212282	Measuring competence development in vocational education and training (MECVET)	Høgskolen i Akershus	Leif Christian Lahn	Pedagogikk, fagdidaktikk og sosiologi	Videregående opplæring	B/A
212299	Two Ways to Increase Student Interest for Mathematics and Science in Education	Universitetet i Bergen	Rolf Reber	Psykologi, informatikk og fagdidaktikk	Grunnskole og videregående opplæring	A/B
212340	Educational Trajectories: Choices, Constraints and Contexts	Institutt for samfunnsforskning	Inés Hardoy	Samfunnsøkonomi og sosiologi	Grunnskole, videregående opplæring og høyere utdanning	D
212293	Qualification and social inclusion in upper secondary VET - Longitudinal studies on gendered education and marginalized groups	NOVA	Kristinn Hegna	Sosiologi og pedagogikk	Videregående opplæring	D/A
197145	The Educational system in Norway: putting it to the test of the labour market	Institutt for samfunnsforskning	Erling Barth	Økonomi og sosiologi	Videregående opplæring og høyere utdanning	D
197129	Learning resources and writing in educational textual cultures	Høgskolen i Vestfold	Bente Aamotsbakken	Fagdidaktikk	Videregående opplæring og lærerutdanning	A/B
218249	Higher education learning outcomes: Learning outcomes transforming Higher Education?	NIFU	Nicoline Frølich	Statvitenskap, pedagogikk og sosiologi	Høyere utdanning	B/C
212285	Horizontal governance and learning dynamics in higher education - HORIZON	Universitetet i Oslo	Peter Maassen	Statvitenskap og pedagogikk	Høyere utdanning	C/A
201287	EuroHESC - TRUE Transforming European Universities	Universitetet i Bergen	Ivar Bleiklie	Statvitenskap	Høyere utdanning	C
197743	Qualifying for professional careers - QPC	Oslo University College / Høgskolen i Oslo	Jens-Christian Smeby	Sosiologi, pedagogikk og fagdidaktikk	Høyere utdanning og lærerutdanning	D/B/A

Vedlegg 3 Fordeling av prosjektbevilgninger på temaområder og utdanningsnivåer

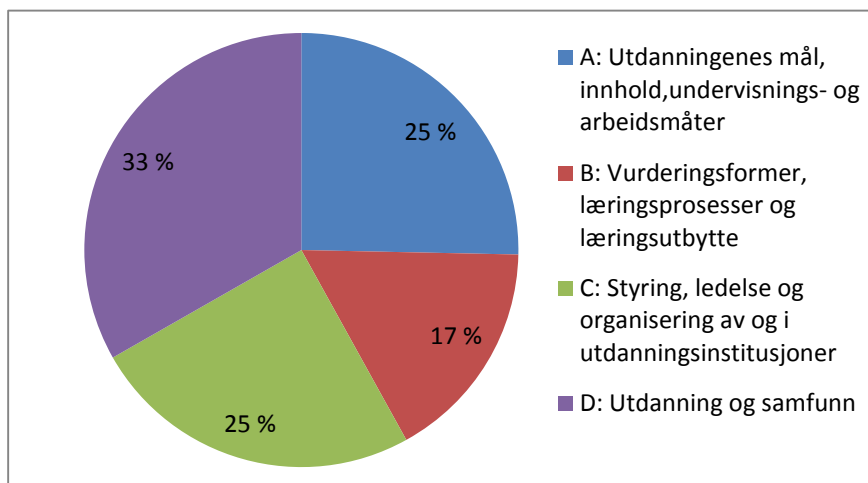
Figur 1: Prosjektbevilgningene til barnehager fordelt på temaområder

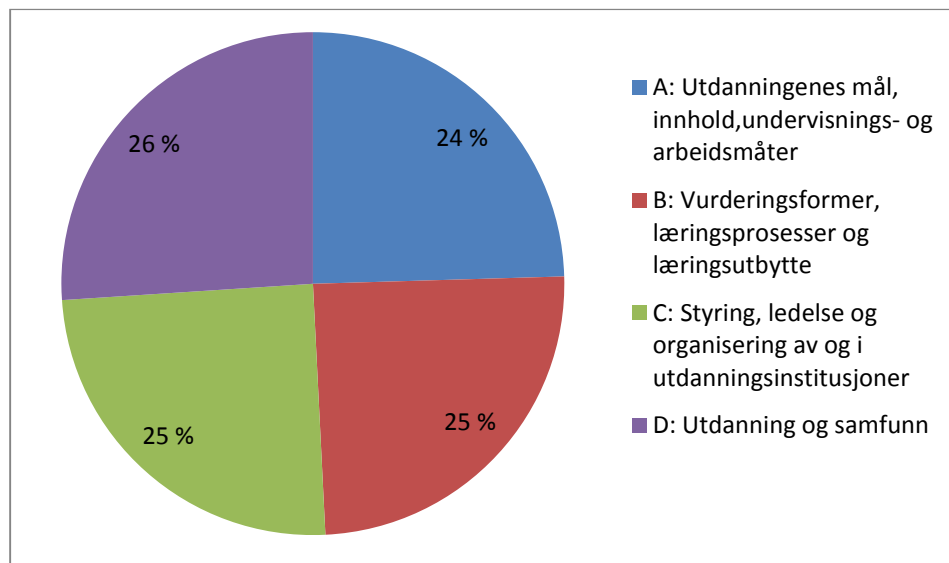
Figur 2: Prosjektbevilgninger til grunnskolen fordelt på temaområder

Figur 3: Prosjektbevilgninger til videregående opplæring fordelt på temaområder

Figur 4: Prosjektbevilgninger til høyere utdanning fordelt på temaområder

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd

Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
Telefaks: +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver:

© Norges forskningsråd
Utdanningsforskning fram mot
2020 – Utdanning 2020
www.forskningsradet.no/utdanning

Februar 2013

ISBN 978-82-12-03173-9 (Trykk)
ISBN 978-82-12-03174-6 (Pdf)

Opplag: 150
Trykk: 07 Gruppen
Design: Melkeveien Designkontor AS
Foto: Shutterstock